

۱۰ فرهنگ ادبیات‌و هنر جام‌جم

اخبار

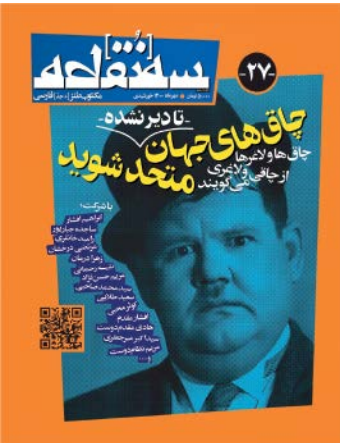
تاکید مدیرکل هنرهای نمایشی در گفت‌وگو با جام جم

مهم‌ترین موضوع ما سلامت است

قادر آشنا، مدیرکل هنرهای نمایشی از لزوم برخورد با رعایت‌نکردن فاصله‌گذاری اجتماعی در تماشاخانه‌ها و سالن‌های نمایشی خبر داد و گفت: مهم‌ترین موضوع ما سلامت است. روز گذشته در یادداشتی در صفحه فرهنگی روزنامه جام‌جم با عنوان «چشم رضا فنگنجی را دور دیدند» از رعایت‌نکردن فاصله‌گذاری اجتماعی در تماشاخانه استاد مشایخی نوشته و گلایه کردیم که علاوه بر فروش همه صندلی‌های سالن، حتی صندلی‌های اضافه‌ای را هم در دو طرف صحنه قرار داده بودند. اقبال به نمایش‌ها و استقبال از آثار مسلمان‌مایه خوشحالی است اما به شرطی که در دوران کرونا، بحث پروتکل‌های بهداشتی و فاصله‌گذاری به‌طور جدی لحاظ و رعایت شود. به‌جز این مورد تخطفی که به چشم دیدیم، محمد رحمانیان، نویسنده و کارگردان تئاتر هم از مورد مشابه دیگری خبر داد و روز گذشته در گفت‌وگویی که در مهر منتشر شد، گفت: برای دیدن نمایشی به یکی از سالن‌های خصوصی دعوت شدم اما متأسفانه فاصله‌گذاری اجتماعی بین تماشاگران اصلا رعایت نشده بود و همه مخاطبان بدون فاصله کنار یکدیگر بودند که با توجه به شرایط نامناسبی که همچنان بیماری کرونا بر ایران رقم می‌زند، کار بسیار خطرناکی است.

این دو مورد، حکایت از تخلفات دیگر و بی‌اعتنایی برخی سالن‌های نمایشی به رعایت‌نکردن فاصله‌گذاری اجتماعی دارد؛ ایرادی که به‌نظر می‌رسد، بیشتر به‌گیسه خود سالن‌ها مربوط باشد وگرنه در سایت تبوال، ظاهرا فاصله‌گذاری و فروش فقط ۵۰درصد ظرفیت سالن‌ها رعایت می‌شود. بهترین و مطمئن‌ترین گزینه برای توضیح و پاسخگویی درباره این نگرانی، شخص مدیرکل هنرهای نمایشی کشور بود و قادر آشنا با پاسخگویی و وعده پیگیری در این زمینه، اندکی از نگرانی ماکم کرد. آشنا به جام‌جم گفت: معتقدم نخبگان باید پیشقدم و تابع قوانین کشور باشند. مهم‌ترین موضوع ما سلامت مخاطبان و هنرمندان است و در زمینه رعایت پروتکل‌های بهداشتی و فاصله‌گذاری، همکارانم وضعیت سالن‌های نمایشی را رصد می‌کنند و چنانچه تخلفی صورت بگیرد یا گزارش تخلفی دریافت کنند، تذکر داده و برخورد می‌کنند. مدیرکل هنرهای نمایشی افزود: طبق قوانین در دوران شیوع کرونا، سالن‌های نمایشی نباید بیشتر از ۵۰درصد ظرفیت بلیت بفروشند. ما براساس فرمولی آن ۵۰درصد ظرفیت دیگر سالن‌ها را با کمک‌های مالی جبران می‌کنیم. اگر قرار باشد چنین تخلفاتی صورت گیرد و برخی سالن‌ها هم کل ظرفیت خود را بلیت بفروشند و هم کمک‌هزینه را دریافت کنند، ماجرا شکل درستی ندارد. در مجموع ضمن پیگیری تخلفات صورت‌گرفته و اطمینان‌خاطر برای حفظ سلامت تماشاگران، امیدوارم از تکرار چنین تخلفاتی جلوگیری شود.

چاق‌های جهان تادیر نشده متحد شوید

شماره بیست‌وهفتم ماهنامه سه‌نقطه (مکتوب طنز: [جد] فارسی) با پرونده‌ای ویژه با عنوان «چاق‌های جهان تا دیر نشده متحد شوید» منتشر شد.

این شماره به «چاق‌های سرافراز» و «سرافرازان چاق» تقدیم شده است. مرتضی درخشان، ابراهیم افشار، سعید طلائی، ساجده جبارپور، پروفیسور میلاد ملاعبدالوهاب، مریم نظام‌دوست، سیداکبر میرجعفری و ... نویسندگان این شماره سه‌نقطه‌اند.

«ملاقات با جادوگر» را پاییز اکران نمی‌کنیم

حمید اعتباریان، تهیه‌کننده فیلم سینمایی «ملاقات با جادوگر» بیان کرد که با توجه به تجربه ناخوشایند اکران فیلم در فصل پاییز، ملاقات با جادوگر را در این فصل اکران نمی‌کنیم. وی در گفت‌وگو با خبرنگار مهر درباره زمان اعلام‌شده از سوی شورای صنفی اکران برای نمایش این فیلم سینمایی گفت: «حتی اگر فیلم آماده اکران شود، ترجیح خود ما این است که با تأخیر بیشتری فیلم اکران شود و به اکران نوروز برسد.»

عکس:

چاوش هماوندی
جام‌جم

بی‌سابقه‌نیست که از دل جبهه‌های جنگ و درمیانه آتش و خون، یکی به دنیای ادبیات و نوشتن پیوندد بخورد و برای همه عمر حرفه نویسندگی را انتخاب کند. اگر زمندگانی که داستان‌ها و خاطراتشان را از جنگ نوشته‌اند جدا کنیم، شاید تعداد زیادی نویسنده حرفه‌ای باقی نماند که جنگ آنها را به نوشتن سوق داده باشد اما بی‌تردید مجید قیصری یکی از این نویسنده‌هاست؛ کسی که در جبهه‌های جنگ در معرض ادبیات قرار گرفت و با قصه و با نوشتن آشنا شد. او سال‌ها بعد وقتی دانشجوی رشته روان‌شناسی شد به این فکر افتاد که قصه بنویسد. ماجرا به این ترتیب پیش رفت که او در جنگ با ادبیات و با داستان آشنا شد. درست وقتی جنگ تمام شد، قیصری خواندن رمان

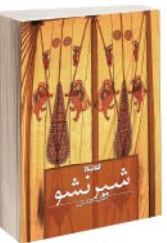

آذر مهاجر

ادبیات و هنر

قیصری:

پوستین شیر بود که نیروی محرکه شد تا مثل یک آهن‌ربا تمام خاطرات و رویدادهای خرد و پراکنده را دور هم جمع کنم و به نمایش بگذارم. قبلا هم گفته‌ام که رمان از نظر من هنر ترکیب است

داستان شیرنشور را روستایی نزدیک

دماوند تعریف می‌کنید. در باغ تلو هم به جغرافیایی خارج از تهران و به یک روستا رفته‌اید. آیا منطق داستان ایجاب می‌کرد از شهر دور بشوید یا خود شما می‌خواستید از شهر فاصله بگیرید و داستانی را در یک جغرافیای تازه تعریف کنید؟

اگر در باغ تلو به حاشیه تهران رفتم برای این بود که می‌خواستم نشان دهم چطور شخصیت مرضیه از متن به حاشیه برده می‌شود. داستان از مرکز شهر شروع می‌شود و در ادامه به حاشیه می‌رود تا جایی که دیگر حتی از همسایه هم خبری نیست اما در شیرنشو می‌خواستم داستان را در روستایی تعریف کنم که زبان معیاش فارسی باشد. راستش خیلی به دنبال جغرافیا یا اقلیم خاصی نبودم. من فقط روستایی می‌خواستم که کل ایران را در آن پوشش بدهم. در نتیجه انتخاب منطقه دماوند به دلیل وجود قله و سایر مختصاتش کاملا مناسب داستان بود. در واقع داستان این شرایط را ایجاب کرد که از تهران و از شهر دور شوم.

مخاطب ادبیات و سینمایی امروز به دین فضا‌های شهری عادت کرده‌است. فکر می‌کنید چقدر با داستان‌هایی در اقلیم‌های روستایی ارتباطی دارید؟

من خیلی به این‌که چه چیز مرسوم هست یا نیست، دقت نکردم. می‌خواستم داستان خودم را بسازم. حتی روستای رهشاه هم وجود خارجی ندارد. بین منطقه گیلان‌دو و آپس‌رد اصل چنین روستایی وجود ندارد و من آن را تخیل کرده‌ام.

در مورد ژانر کتاب بگویید؟ ژانر کتاب شما مذهبی است، دفاع مقدس است یا چه چیز دیگری؟

به نظرم درباره ژانر کتاب یک منتقد یا صاحب‌نظری که کتاب را خوانده باید نظر بدهد. خیلی به این فکر نکردم که در چه ژانری قرار است بنویسم. می‌خواستم داستانی در یک روستایی تعریف کنم که تعزیه به آن اهمیت دارد و پس زمینه داستان هم زمان جنگ باشد و هر کسی بر اساس سلیقه و دریافت‌هایش از داستان می‌تواند ژانر یا گونه‌اش را مشخص کند. به

سالگرد شهید سلیمانی، مردمی و کیفی برگزار می‌شود

دومین جلسه «ستاد بزرگداشت شهید قاسم سلیمانی» با حضور یاسر احمدوند، رئیس ستاد و نمایندگان معاونت‌ها و موسسات وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار شد. روابط عمومی معاونت امور فرهنگی خبر داده که در نخستین جلسه بر مرمی‌بودن، توجه به ابعاد بین‌المللی، فضایل و ویژگی‌های اخلاقی شخصیت این شهید بزرگوار در برنامه‌ها تأکید شد.

یاسر احمدوند در این جلسه گفت: با توجه به بُعد قهرمان‌بودن که در فرمایشات مقام معظم رهبری چند

درگذشت کارگردان نمایشی که قرار بود از امروز اجرا شود

ساشا کشوادی، کارگردان جوان تئاتر که بنا بود از امروز نمایش «اتاق» را در یکی از تماشاخانه‌های پایتخت به صحنه برسد بر اثر ایست قلبی درگذشت. هیوا کشوادی، خواهر وی در گفت‌وگو با ایرنا با تأیید خبر گفت: برادرم تا بامداد یکشنبه سر تمرین نمایش اتاق برای اجرای عمومی بود و با شور، اشتیاق و هیجان زیادی کارها را انجام می‌داد و منتظر روز اجرا بود که متوجه شدیم او فوت کرده‌است.

ساشا کشوادی، کارگردان جوان تئاتر که بنا بود از امروز نمایش «اتاق» را در یکی از تماشاخانه‌های پایتخت به صحنه برسد بر اثر ایست قلبی درگذشت. هیوا کشوادی، خواهر وی در گفت‌وگو با ایرنا با تأیید خبر گفت: برادرم تا بامداد یکشنبه سر تمرین نمایش اتاق برای اجرای عمومی بود و با شور، اشتیاق و هیجان زیادی کارها را انجام می‌داد و منتظر روز اجرا بود که متوجه شدیم او فوت کرده‌است.

گفت‌وگو با مجید قیصری، نویسنده رمان «شیرنشو»

که داستانش را در ارتباط با تعزیه روایت می‌کند

رمان هنر ترکیب است

وقصه را جدی گرفت و نوشتن را تمرین کرد و در نهایت سال ۱۳۷۴ اولین کتابش با نام «صلح» منتشر شد.

ماجرای قیصری با نوشتن یکی دو کتاب ختم نشد، او کتاب‌های زیادی نوشته و توجه داوران جایزه‌های ادبی را به خودش جلب کرده؛ از جایزه جلال تا مهرگان ادب یا جایزه شهید غنی‌پور و حتی جایزه بین‌المللی اوراسیادر سال ۲۰۱۸.

سال گذشته از قیصری کتابی منتشر شد به نام «شیرنشو» که مورد توجه مخاطبان و منتقدان قرار گرفت. کتاب پیرنگ متفاوتی دارد؛ داستانش به تعزیه مرتبط است و ماجرای پسری به نام جمشید را روایت می‌کند که در یک روستای خیالی به نام رهشا، حوالی ماموند قرار است به رسم آب‌آ و اجدادی در برگزاری مراسم تعزیه با مردم روستا همراه شود. حرف‌های قیصری را درباره این کتاب بخوانید.

عنوانی بگنجانم آن را محدود کرده‌ام و به ذهن مخاطب جهت داده‌ام. به همین دلیل است که پرهیز دارم از این‌که حتی بخواهم قالب داستان رامشخص کنم. تنها چیزی که می‌توانم به‌وضوح بگویم این است که داستان ژئال است.

در داستان‌هایی که از جهتی به مذهب، اعتقادات مذهبی و مثلا به تعزیه نزدیک می‌شوند، معمولا نویسنده یا در آن احساسات می‌افتد یا برای خودش تعهدی تعریف می‌کند که باید آموزه‌های دینی را به مخاطب تزریق کند. شما اما بسیار لطیف سراغ این ماجرا رفته‌اید. دوست نداشتید احساس مخاطب را درگیر کنید یا از طریق عاطفه‌ها روی او تأثیر بگذارید؟

برای من پیرنگ این داستان مهم‌تر از تأثیر گذاشتن روی احساسات مخاطب بود. برای همین خیلی سعی کردم درگیر احساسات شخصیت نشوم و به پیرنگ بیشتر فکر کنم و نیز رابطه آدم‌ها برابم اهمیت داشت. نمی‌دانم شاید غفلت کرده باشم اما هر چه هست، خیلی برابم تأثیرگذاری روی احساس مخاطب اولویت نبود، سعی کردم روی وجوه تعقلی ماجرا انگشت بگذارم و همان با چوه را پررنگ‌تر کنم.

به نظر به داستان چندان رول‌موسی‌از کار درآمده و ژالیسم مد نظر شما کاملا باورپذیر است. احساس خودتان بعد از خواندن کتاب چه بود؟

من زحمتم را کشیده‌ام و وقتی از مخاطب بازخورد می‌گیرم بیشتر متوجه می‌شوم تلاشی که کردم، درست بوده یا باید بعد حس داستان را قوی‌تر می‌کردم. اینجا من مخاطب راضی است که من او را درگیر احساسات شخصیت‌ها نکرده‌و در قالب یک درام، ماجرا را برایش تعریف کرده‌ام از احساسات شخصیت‌های داستان یا مخاطب من ناگذاشته‌ام که بگویم چقدر واقعه دردناک است. افراد که تا به حال موفق شده‌اند کتاب را تمام کنند، از این‌که آدم‌ها حس را جایشان هستند و داستان پیرنگ خوبی دارد، احساس رضایت کرده‌اند. البته که در انتهای داستان و در بخش‌های مربوط به روز عاشورا، به‌هر حال پای احساسات به میان می‌آید و واکنش‌های احساسی شخصیت‌های قصه را داریم اما سعی بر این بوده که متناسب با فضا و مکان باشد.

واز بخش‌های وزارتخانه نیز برنامه‌هایی دریافت شده است.

رئیس ستاد بزرگداشت شهید قاسم سلیمانی گفت: در دو سال گذشته تلاش‌هایی از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در این زمینه انجام شده و امسال باید تلاش شود برنامه‌ها با کیفیت بالاتری برگزار شوند. خوشبختانه در قالب و شکل برگزاری برنامه‌ها اعم از مسابقات کتابخوانی، برگزاری جلسات تا حضور در فضای مجازی تنوع و امکان زیادی وجود دارد و اصل مهم جهت‌دهی به این برنامه‌ها برای کیفیت بخشی به آنهاست. در حوزه برگزاری مسابقات کتابخوانی که از سوی چند بخش اعلام شده باید تلاش شود هم افزایی صورت گیرد.

ترکیب از کجا آمده‌است؛ مثل کولاژ هر جزئی‌اش جای می‌آید و همه دست به‌دست هم می‌دهند و یک‌کل را می‌سازد. این‌که چقدر از این جزئیات از مادرم به من رسیده، چقدر از پدرم، چقدر از پدر بزرگم یا هر جای دیگری، مشخص نیست یا حتی این‌که کدام زودتر آمده، کدام دیرتر. فقط انگار همه باهم یک شکل را ساخته‌اند و من فقط خط و ربط حوادث و شخصیت‌ها را دست به‌دست هم داده‌ام. درست مثل غذایی که گوشتش از مغان آمده، سبزی‌اش از شهری، روغنش از کرمانشاه، برنجش از شمال و دیگش هم از کاشان.

جایی می‌آید و همه دست به‌دست هم می‌دهند و یک‌کل را می‌سازد. این‌که چقدر از این جزئیات از مادرم به من رسیده، چقدر از پدرم، چقدر از پدر بزرگم یا هر جای دیگری، مشخص نیست یا حتی این‌که کدام زودتر آمده، کدام دیرتر. فقط انگار همه باهم یک شکل را ساخته‌اند و من فقط خط و ربط حوادث و شخصیت‌ها را دست به‌دست هم داده‌ام. درست مثل غذایی که گوشتش از مغان آمده، سبزی‌اش از شهری، روغنش از کرمانشاه، برنجش از شمال و دیگش هم از کاشان.

من زمانی نوشته‌ام که حاصل چند دهه زیست من است و نمی‌شود اجزای آن را از هم تفکیک کرد. وظیفه نویسنده این است که فرم مناسب برای هر جزء پیدا کند، لباس مناسب به تن هر کدام بپوشاند و اگر ترکیبی حاصل شده باشد، اثری خودساخته پدید می‌آید.

یادتان نیامد که ماجرای بوستین را کجا خوانده بودید؟

یادم هست در تلگرام خوانده بودم و بعد هم که دیگر تلگرام نبود و همه کوچ کرده بودیم به واتس‌آپ، نشد پیدایش کنم. با این همه کلی گشتم اما نشد.

داستان کوتاه بود؟

درست یادم نیست؛ شاید یک اشاره کوچکی لایه لایه یک داستان بود یا یک شرح یا یک خاطره یا بخشی از یک یادداشت بلند. حتی نمی‌دانم اصلا ماجرا درباره تعزیه بود یا چه چیز دیگری. فقط یاد هست که در ذهن من یک تصویر ساخت و خیلی هم طول کشید تا نوشتن داستان را شروع کنم. مربوط است به زمانی که تلگرام در اوج بود. فکر می‌کنم حدود هفت هشت سالی گذشت تا مطلبی که خوانده بودم تبدیل به رمان شد.

فرزیند نوشتن رمان چقدر طول کشید؟

در سال ۱۳۸۷ یک اتک دزدیم، اواخر سال ۱۳۹۸ که جهان درگیر کرونا شد، سعی کردم در دوره قرنظینه جمعش کنم و تا اوایل سال ۱۳۹۹ هم چند باری بازنویسی کردم و با ویراستار به نتیجه نهایی رسیدیم اما داستان در واقع سال ۱۳۹۸ تمام شده بود.

وجود نمادها و سمبل‌ها تعمدی بوده یا حاصل برداشت مخاطب است؟

تردید نکنید که در انتخاب تک‌تک جزئیات از رنگ‌ها، اسم‌ها تا رویدادهای تعمد داشتم چون همه اینها نشانه‌هایی هستند که نویسنده به مخاطبش می‌دهد؛ حالا این‌که چقدر این نشانه‌ها تبدیل به سمبل شده و در ذهن مخاطب تأثیر گذاشته باشند، موضوع دیگری است. به عبارت دقیق‌تر من داستان سمبلیک ننوشته‌ام، ولی سعی کرده‌ام نشانه‌ها را سر جای خودشان بگذارم. تعزیه خودش پر از نماد و نشانه است؛ یک تشت آب می‌گذارند به نشانه فرات، چند تا خیمه می‌زنند که کربلا را نشان می‌دهد، سه یا چهار نفر سرخم می‌پوشند می‌شوند نماد اشتیاق. چند نفر سبز می‌پوشند و اولیا را برای مابازی می‌کنند. این ساختار شما را وادار می‌کند که همه چیز را سمبلیک ببینید. این قدرت تعزیه است.

ولی کمتر از آن استفاده شده‌است!

دست‌کم من ندیده و نمی‌شناسم رمانی که روی تعزیه بنا شده باشد. به اعتقاد من، تعزیه یکی از پتانسیل‌های خوب برای نوشتن است اما آن قدر در زندگی ما جاری بوده و آن قدر با آن خو کرده‌ایم و حضورش پرزور و درخشان است که اصلا آن را نمی‌بینیم. درباره تعزیه داستان کوتاه نوشته شده اما در گفت‌وگوهایی که با دواستان و اطرافیانم داشتم، کسی داستان بلند یا رمان درباره تعزیه به‌خاطر نداشت، شاید هم هست ولی می‌خریم.

آیا ممکن است با هم سراغ تعزیه بروید و دوباره داستانی را روی آن بنویسید؟

فعلا هیچ ایده‌ای ندارم؛ نه انصراری دارم و نه قصه‌ای اما به‌طور یقین اگر جرعه دندان‌گیری پیداکنم که بتوانم از پتانسیل تعزیه استفاده کنم، چرا که نه!

احمدوند با تأکید بر استفاده از ظرفیت فضای مجازی گفت: باید تلاش شود در این حوزه نیز کارهای جدی محتوایی انجام دهیم و به محتوای پیام‌هایی که برای مخاطبان می‌فرستیم دقت کنیم زیرا تأثیرگذاری پیام بسیار مهم است.

رئیس ستاد بزرگداشت شهید قاسم سلیمانی با اشاره به اقدام اینستاکارم و ضرورت واکنش به آن گفت: باید واکنش گسترده‌ای به این اقدام صورت گیرد و با استفاده از ظرفیت‌های موجود نسبت به این اقدام اعتراض شود و به این موضوع پاسخ دهیم و حتی ایجاد کارگروهی برای این موضوع ضرورت دارد و یکی از کارویژه‌های امسال ما این موضوع است.